

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de Stanislav Manughevici,
reprezentat de avocatul Ion Matușenco,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Stanislav Manughevici, succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici,
împotriva lui Ghenadie Moraru cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de
întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 16 ianuarie 2025 a Curții de Apel Centru și
încheierii din 05 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2r-94/25
NR. PIGD 2-24004004-01-2r-07032025)*

Neîndeplinirea în termen a indicațiilor instanței de apel. Restituirea cererii de
apel. Nejustificată scutirea de la plata taxei de stat.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. V. Gîrleanu,
Curtea de Apel Centru, A. Malîi, R. Pascari, R. Pulbere,

14 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Stanislav Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 28 decembrie 2023, Vadim Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ghenadie Moraru, solicitând încasarea datoriei în mărime de 3 000 000 de euro, dobânzii de întârziere în mărime de 1 563 419 de euro și a cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

2. Prin hotărârea din 27 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Stanislav Manughevici, succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici, împotriva lui Ghenadie Moraru cu privire la încasarea datoriei în mărime de 3 000 000 de euro, dobânzii de întârziere în mărime de 1 563 419 de euro și cheltuielilor de judecată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

3. La 15 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.61), Stanislav Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 27 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cerințelor.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

4. Prin încheierea din 05 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), împotriva hotărârii din 27 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a acordat avocatului Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), un termen de 10 zile calendaristice din momentul primirii copiei încheierii în cauză pentru depunerea unei cereri suplimentare de apel, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, prezentarea copiilor cererii suplimentare de apel într-un număr egal cu numărul participanților la proces, prezentarea cererii de apel nemotivate cu semnătură olografă în original a avocatului Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici

(succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), prezentarea dovezilor de achitare a taxei de stat în mărime de 476 899, 58 de lei și a taxei de timbru în mărime de 200 de lei. S-a explicat avocatului despre disponibilitatea rechizitelor bancare pentru achitarea taxei de stat și a taxei de timbru pe site-ul Curții de Apel Chișinău. S-a explicat avocatului Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), că cererea de înlăturare a neajunsurilor menționate urmează să fie prezentată și înregistrată nemijlocit în Direcția evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, în termenul stabilit, iar în caz de neîndeplinire a indicațiilor din încheiere, cererea de apel va fi restituită. Totodată, s-a explicat că asupra restituirii cererii de apel va decide un complet de 3 judecători, la expirarea termenului acordat, fără citarea participanților la proces.

5. La 29 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.78), Stanislav Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco, a expediat apelul motivat, dovezile de plată a taxei de stat în mărime de 2 500 de lei și în mărime de 18 750 de lei și dovada de plată a taxei de timbru. Totodată, a formulat o cerere cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

6. Prin încheierea din 05 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea înaintată de avocatul Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel. S-a acordat avocatului Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), un termen suplimentar de 10 zile calendaristice din momentul primirii copiei încheierii în cauză pentru prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 455 649,58 de lei. S-a explicat avocatului Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), că cererea de înlăturare a neajunsurilor menționate urmează să fie prezentată și înregistrată nemijlocit în Direcția evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, în termenul stabilit, iar în caz de neîndeplinire a indicațiilor din încheiere, cererea de apel va fi restituită. Totodată, s-a explicat că asupra restituirii cererii de apel va decide un complet de 3 judecători, la expirarea termenului acordat, fără citarea participanților la proces.

7. Prin încheierea din 16 ianuarie 2025 a Curții de Apel Centru s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), împotriva hotărârii din 27 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a remis avocatului Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), cererea de apel cu toate documentele anexate. S-a obligat Serviciul Fiscal de Stat, prin intermediul Trezoreriei de Stat, să-i restituie lui Stanislav Manughevici taxa de stat

achitată în mărime totală de 21 250 de lei la depunerea cererii de apel înaintată de avocatul Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), împotriva hotărârii din 27 iunie 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, conform notelor de plată din 29 noiembrie 2024. Restituirea sumei de 21 250 de lei lui Stanislav Manughevici se va efectua în termen de cel mult un an de la data emiterii încheierii în cauză.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

8. La 06 februarie 2025, prin intermediul poștei electronice (f.d.100), Stanislav Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 05 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău și încheierii din 16 ianuarie 2025 a Curții de Apel Centru și solicitând admiterea acesteia, casarea încheierilor privind respingerea cerinței de scutire de la plata taxei de stat și restituirea cererii de apel, pronunțarea unei decizii de scutire parțială de la plata taxei de stat.

9. În susținerea recursului, recurentul a invocat limitarea accesului la accesul la justiție. Abordarea instanței precum că nu a prezentat probe ce ar sta la temeinicia scutirii parțiale de la taxa de stat este una contrară stărilor de fapt, deoarece la cererea formulată a prezentat actele ce atestă veniturile obținute. De altfel, nu are relevanță „patrimoniul disponibil al persoanei” cu veniturile obținute și reale la data formulării cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat. În logica expusă de către instanța de apel, în opinia recurentului, urmează să-și vândă proprietățile ca să achite taxa de stat. Anume pentru aceste circumstanțe de fapt, refuzul instanței de apel de a aplica rigorile art. 85 alin. (4) din Codul procedură civilă, constituie o violare a articolului 6 § 1 din Convenția europeană privind drepturile omului, care, în partea sa relevantă, prevede următoarele: „Orice persoană are dreptul la judecarea ... cauzei sale, de către o instanță .... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ...”. În astfel de interpretări eronate a normelor materiale instanța i-a lezat dreptul la un proces echitabil și dreptul la un tribunal efectiv.

10. De asemenea, a considerat că prin emiterea încheierilor din 05 decembrie 2024 și 16 ianuarie 2025, instanța de apel a admis violarea articolului 13 din Convenție și articolul 6, deoarece nu a avut acces la justiție. Instanța a derogat de la norma art. 14 din Convenție și articolul 6. Astfel, prin respingerea solicitării de scutire parțială de la achitarea taxei de stat și restituirea cererii de apel a admis derogarea de la art. 17 din Convenție, prin ce a fost limitat la justiție prin „distrugerea intenționată a dreptului său la un proces echitabil” de către autorități. În context au fost citate prevederile art. 13, art.14 și art.17 din Convenție.

11. Recurentul din considerentele expuse a considerat neîntemeiate și nemotivate încheierile instanței de apel din 05 decembrie 2024 privind refuzul scutirii parțiale de la achitarea taxei de stat și din 16 ianuarie 2025

de restituire a cererii de apel, care necesită a fi casate cu emiterea unei decizii în acest sens de scutire parțială de la plata taxei de stat.

12. Potrivit art. 4 alin. (2) din Constituția RM, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritare au reglementările internaționale. Așa cum reiese din Hotărârea Curții Constituționale, nr. 55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituția Republicii Moldova, CEDO constituie o parte integrantă a sistemului legal intern și respectiv urmează a fi aplicată direct ca oricare altă lege a RM, cu deosebirea că CEDO are prioritate față de restul legilor interne care îi contravin.

13. Curtea de la Strasbourg a stabilit în jurisprudența sa că Articolul 6 § 1 din Convenție garantează oricărei persoane dreptul la judecarea oricărei pretenții cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil de către o instanță judecătorească sau tribunal. În acest fel, această prevedere cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri civile în fața instanțelor judecătorești, reprezintă doar un aspect; aceasta însă este un aspect care face posibilă beneficierea de celelalte garanții consfințite în paragraful 1 al articolului 6 al Convenției. Caracterul echitabil, public și prompt al procedurilor judiciare nu ar avea nici o valoare dacă asemenea proceduri nu ar fi mai întâi inițiate. În procedurile civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, printre altele, *Golder v. the United Kingdom*, hotărâre din 21 ianuarie 1975). În cauza *Malahov c. Moldovei* (Hotărârea din 07 iunie 2007, nr. 32268/02), Curtea a constatat încălcarea Articolul 6 § 1 CEDO, pe motiv că taxa de stat a reprezentat o limitare disproporționată a dreptului reclamantului de acces la o instanță.

14. CtEDO, în practica sa constantă, a menționat de multiple ori că, accesul la justiție este pus grav în discuție, în cazul în care taxa de stat este fixată într-un cuantum excesiv sau facilitățile acordate în acest sens poartă un caracter discriminatoriu (*Clionov c. Moldovei*; *Tudor-Comerț c. Moldovei*; *Teltronic-CATV c. Poloniei*).

15. Instanța de la Strasbourg a statuat că: „Suma cheltuielilor, apreciată în lumina circumstanțelor unei cauze date, inclusiv solvabilitatea reclamantului și faza procedurală în care i se impune restricția în cauză, sunt factori de care trebuie ținut seama spre a se stabili dacă partea interesată a beneficiat de dreptul său de acces la tribunal, sau dacă, din cauza sumei cheltuielilor, accesul la un tribunal a fost restrâns într-o măsură încât dreptul a fost atins chiar în substanța sa (*Tolsoy-Miloslavsky c. Marii Britanii*, Hotărâre din 13 iulie 1995, § 63)”.

16. Curtea Supremă de Justiție, în Nota informativă cu privire la practica soluționării cererilor de amânare, eşalonare sau scutirea de la plata taxei de

stat prin prisma CEDO, a concluzionat: „... potrivit rezultatelor analizei practicii judiciare la capitolul dat, instanțele judecătorești autohtone, în marea lor majoritate, nu aplică în mod convenit prevederile CEDO în procesul soluționării cererilor privind amânarea, eșalonarea sau scutirea de la plata taxei de stat. Este trecută cu vederea practica constantă a Curții Europene, precum și cea a Curții Supreme de Justiție, potrivit cărora dreptul persoanei privind accesul liber la justiție este pus grav în discuție în situația când taxa de stat este fixată într-un cuantum excesiv. Instanța Supremă atrage atenția în mod suplimentar că: „... dreptul persoanei privind accesul liber la justiție este unul fundamental și el nu poate fi îngrădit prin soluționarea necorespunzătoare a cererilor privind amânarea, eșalonarea sau scutirea de la plata taxei de stat. Or, faptul dat poate duce la încălcarea dreptului la un proces echitabil și, drept consecință poate servi temei pentru condamnarea statului nostru la CEDO”.

17. În cauza *Beian c. Romania* (nr. 2), Hotărârea din 07 februarie 2008, CtEDO a găsit încălcarea dreptului de acces la justiție al reclamantilor, menționând: „Curtea ia notă că în speță, taxa datorată s-ar ridica în jur de 339 euro. Această sumă este evident foarte ridicată ținând seama de situația concretă a reclamantilor, fiindcă reprezintă mai mul de dublu totalul veniturilor lunare ale familiei lor. În plus, e cazul să se țină seama că veniturile reclamantilor pensionari erau inferioare salariului mediu net în România la momentul faptelor, anume 119 euro. Ca urmare, Curtea apreciază că suma taxei reprezintă o sarcină excesivă pentru reclamanti și că este greu de imaginat cum ar fi putut ei să-și procure prin mijloacele proprii suma impusă (§31)”.

18. Copia recursului declarat a fost expediată intimatului la 07 martie 2025 (f.d.109).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

19. Art. 424 din Codul de procedură civilă:

„(2) Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

20. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

21. Art. 426 din Codul de procedură civilă:

„(2) Recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă.

(3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

22. Art. 368 din Codul de procedură civilă

„(1) Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

(2) Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

(3) Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul.”

23. Art. 369 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: a) apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).”

24. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

25. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

26. Art. 83 din Codul de procedură civilă:

„(1) Taxa de stat este o sumă de bani care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

(2) În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat nr.213/2023.

(3) Se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată, cererea reconvențională, cererea de intervenție principală, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești, precum și alte cereri prevăzute la pct.1 din anexa nr.1 la Legea taxei de stat nr.213/2023.”

27. Art. 85 din Codul de procedură civilă:

„(4) În funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.”

28. Anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023: Scutirile de taxa de stat și de taxa de timbru, pct.1:

„Notă: În cazurile prevăzute de lege, judecătorul sau instanța de judecată este în drept să scutească, la cerere, integral sau parțial, persoanele fizice și juridice de taxa de stat,

precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea de către acestea a taxei de stat, în funcție de situația lor materială și de probele prezentate în acest sens.”

29. Art. 10 din Codul de procedură civilă:

„(1) Sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

(3) Sancțiunile procedurale vizează atît actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cît și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.”

30. Art. 427 din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

31. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că materialele cauzei denotă că prin scrisoarea datată cu 23 ianuarie 2025 a fost expediată copia încheierii din 16 ianuarie 2025 a Curții de Apel Centru, inclusiv avocatului Ion Matusenco, la adresa electronică (f.d.97-98). În ceea ce vizează declararea recursului împotriva încheierii din 05 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin prisma art. 368 alin.(3) din Codul de procedură civilă, se contestă odată cu fondul. Astfel, recursul este depus în termen.

32. Studiind materialele cauzei civile, argumentele invocate în recurs în raport cu normele de drept pertinente, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierilor contestate, din motivele ce succed.

33. Din materialele cauzei civile rezultă că, la 15 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.61), Stanislav Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 27 iunie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.62-63).

34. În contextul prevederilor art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prin încheierea din 05 noiembrie 2024, instanța de apel nu a dat curs cererii de apel depuse, comunicând avocatului apelantului despre necesitatea prezentării și înregistrării nemijlocit în Direcția evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, în termen de 10 zile calendaristice de la primirea copiei încheierii, a unei cereri suplimentare de apel, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, prezentarea copiilor cererii suplimentare de apel într-un număr egal cu numărul participanților la proces, prezentarea cererii de apel nemotivate cu semnătură

olografă în original a avocatului Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), prezentarea dovezilor de achitare a taxei de stat în mărime de 476 899, 58 de lei și a taxei de timbru în mărime de 200 de lei (f.d.74-76).

35. La 29 noiembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.78), Stanislav Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco, a expediat apelul motivat, dovezile de plată a taxei de stat în mărime de 2 500 de lei și în mărime de 18 750 de lei și dovada de plată a taxei de timbru. Totodată, a formulat o cerere cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea apelului (f.d.78-87).

36. Prin încheierea din 05 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea înaintată de avocatul Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel. S-a acordat avocatului apelantului un termen suplimentar de 10 zile calendaristice din momentul primirii copiei încheierii pentru prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 455 649,58 de lei (f.d.88-90).

37. Prin încheierea din 16 ianuarie 2025 a Curții de Apel Centru, în temeiul art. 369 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Ion Matusenco, în interesele lui Stanislav Manughevici (succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici), împotriva hotărârii din 27 iunie 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a remis cererea de apel cu toate documentele anexate. S-a obligat Serviciul Fiscal de Stat, prin intermediul Trezoreriei de Stat, să-i restituie lui Stanislav Manughevici taxa de stat achitată în mărime totală de 21 250 de lei la depunerea cererii de apel (f.d.93-96).

38. Din criticile aduse în recursul declarat, instanța de recurs identifică dezacordul recurentului cu încheierile de respingere a scutirii de la plata taxei de stat la depunerea apelului și de restituire a apelului, motivat, în esență, prin faptul că refuzul instanței de apel de a aplica rigorile art. 85 alin. (4) din Codul procedură civilă, constituie o violare a articolului 6 § 1 din CEDO. Iar conform jurisprudenței CtEDO, accesul la justiție este pus grav în discuție, în cazul în care taxa de stat este fixată într-un quantum excesiv sau facilitățile acordate în acest sens poartă un caracter discriminatoriu.

39. În context, instanța de recurs reiterează că instanța de apel la soluționarea cererii apelantului/recurent privind scutirea de la plata taxei de stat, care a achitat doar suma de 21 250 de lei cu titlu de taxă de stat la depunerea apelului, a menționat faptul că apelantul a prezentat extrasul din contabilitate, conform căruia venitul său lunar nu depășește suma de 9 000 de lei, însă, în esență, a considerat insuficientă proba dată în confirmarea situației grele materiale. Or, instanța ierarhic inferioară a reținut că apelantul nu a prezentat probe în confirmarea situației materiale dificile, precare, iar

argumentele contravin poziției din acțiune având în vedere cuantumul sumei pretinse a fi împrumutate pârâtului/intimat, restituirea căruia se solicită.

40. De altfel, instanța de apel corect a punctat că în cadrul aprecierii situației materiale urmează a fi luată în considerare: valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, valoarea acțiunii, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, pentru a concluziona din ansamblul probelor prezentate.

41. Cu referire la argumentul recurentului precum că după poziția instanței de apel ar urma să vândă patrimoniul pentru a achita taxa de stat, instanța de recurs menționează că la soluționarea cererilor de scutire de la plata taxei de stat instanța examinează probele prezentate în confirmarea situației financiare precare a solicitantului în raport cu normele de drept, precum și constatările CtEDO.

42. La caz, recurentul/apelant deși a pretins imposibilitatea achitării taxei de stat în cuantumul integral prevăzut de lege, pentru care instanța de apel i-a acordat termen să-l achite, însă în confirmarea situației materiale precare a prezentat doar adeverințele cu privire la salariu eliberate de societățile în care activează conform cărora venitul lunar nu ar depăși 9 000 de lei (f.d.87-87 verso). Apelantul/recurent nu a prezentat alte acte justificate în confirmarea imposibilității de achitare integrală a cuantumului taxei de stat la depunerea apelului, cum ar fi dovada lipsei mijloacelor bănești în conturilor bancare sau chiar lipsa conturilor bancare, lipsa în proprietate a bunurilor imobile sau mijloace de transport, informații de la organele fiscale privind lipsa altor venituri, etc.

43. De altfel, nu poate fi pretinsă îngrădirea accesului la justiție, lezarea dreptului la un proces echitabil, dreptul la un recurs efectiv, discriminarea, distrugerea intenționată a dreptului la un proces echitabil prin prisma art. 6 § 1, art.13, art.14 și art.17 din CEDO și a jurisprudenței CtEDO, în condițiile în care recurentul nu prezintă probe plauzibile, înscrisuri, care ar putea fi analizate de instanța de judecată la soluționarea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

44. Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, conform jurisprudenței CtEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”, conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței CtEDO. Totodată, dreptul de acces la un tribunal urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

45. Drept urmare, decade alegația recurentului precum că refuzul instanței de apel de a aplica rigorile art. 85 alin. (4) din Codul procedură civilă constituie o violare a articolului 6 § 1 din CEDO, în condițiile în care anume recurentul nu a probat situația sa materială în vederea justificării solicitării cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat în apel. Or, simpla invocare a prevederilor legale naționale, a prevederilor CEDO și a jurisprudenței CtEDO, chiar și în condițiile că ultimele prevalează, în lipsa unor probe plauzibile ce justifică situația materială precară a apelantului, ce face imposibilă achitarea taxei de stat integral la depunerea cererii de apel, nu poate determina admiterea solicitării de scutire parțială.

46. De altfel, cu referire la alegația recurentului precum că în sensul jurisprudenței CtEDO, accesul la justiție este pus grav în discuție, în cazul în care taxa de stat este într-un quantum excesiv sau facilitățile acordate în acest sens poartă un caracter discriminatoriu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că instanța de judecată are obligația de a analiza situația materială a solicitantului prin prisma probelor prezentate în raport cu normele pertinente, ca, în consecință, să se pronunțe asupra temeiniciei/netemeiniciei solicitării de scutire parțială de la plata taxei de stat în sensul formulat. Or, normele legale prevăd expres că persoana fizică este scutită de la plata taxei de stat în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens.

47. Mai mult, conform jurisprudenței CtEDO indicate de recurent, la analiza unor astfel de cereri se ține cont de situația concretă a solicitantului, probele prezentate în sensul confirmării situației materiale, iar în cauza CtEDO Beian c. României (2), invocată în mod special de recurent, vizează situația materială în dependență de veniturile reclamantilor pensionari. Respectiv, nu poate fi tarată ca o situația similară cu cea din speță.

48. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră relevant de a menționa obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale în virtutea prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

49. Drept urmare, alegațiile recurentului nu pot determina casarea actelor judecătorești contestate, în situația în care circumstanțele conturate supra denotă nevalorificarea de către recurent a drepturilor procedurale în termenul acordat de instanța de apel.

50. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că, apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, ceea ce a determinat restituirea cererii de apel. Respectiv alegațiile recurentului nu justifică casarea încheierilor contestate, în condițiile în care instanța de apel la adoptarea judecătorești a ținut cont de materialele cauzei și prevederile legale pertinente.

51. Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că, recurentul și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul acordat de instanță.

52. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge recursul declarat cu menținerea încheierilor contestate.

53. Ținând cont de cele expuse, în conformitate cu art. 427 lit. a), art.428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Stanislav Manughevici, reprezentat de avocatul Ion Matusenco.

Menține încheierea din 16 ianuarie 2025 a Curții de Apel Centru și încheierea din 05 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Stanislav Manughevici, succesorul în drepturile lui Vadim Manughevici, împotriva lui Ghenadie Moraru cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat